

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ФАРМАЦІЇ

У рамках проєкту
Національного фармацевтичного університету
«ФАРМАЦЕВТИЧНІ НАУКОВІ ШКОЛИ СЛОБОЖАНЩИНИ»
до 15-річчя наукової школи професора *Алли КОТВИЦЬКОЇ*

«СОЦІАЛЬНА ФАРМАЦІЯ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

МАТЕРІАЛИ
Х МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

28 травня 2025 року

Харків
НФаУ
2025

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ПРИ РОЗРОБЦІ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ДЛЯ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ

Зарічкова М.В., Братішко Ю.С., Арюх Т.О., Мішина І.Ю., Должнікова О.М.

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного
фармацевтичного університету, м. Харків, Україна

zarichkova@ukr.net

Вступ. Сучасний розвиток фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я вимагає від фахівців фармації (ФФ) не лише глибоких теоретичних знань, але й високого рівня практичних навичок, критичного мислення та комунікаційних здібностей. Компетентнісний підхід у розробці освітніх програм дозволяє інтегрувати знання, уміння та навички, необхідні для професійного розвитку ФФ в їх практичну діяльність. Впровадження цього підходу є актуальним у контексті реформування вищої та післядипломної освіти в Україні, що сприяє підвищенню якості підготовки ФФ та забезпеченню їхньої відповідності сучасним вимогам професійних стандартів та розширенню переліку необхідних компетенцій.

Метою дослідження є аналіз особливостей впровадження компетентнісного підходу при розробці освітніх програм для ФФ.

Методики дослідження: аналіз інформаційних джерел та нормативно-правових актів, кабінетний та аналітичний аналіз, абстрактно-логічний.

Результати досліджень. В рамках нашого дослідження нами проведено аналіз впровадження компетентнісного підходу в освітні програми для ФФ та встановлені нормативно-правові документи, які формують ієрархічну структуру регулювання освітньої діяльності із визначенням їхнього внеску (рис. 1).

На I етапі було прийнято низку нормативно-правових актів, які закріпили компетентнісний підхід як основу для освітніх програм ФФ. Так, Закон України «Про вищу освіту», прийнятий у 2014 р., визначив необхідність реформування освітньої системи, орієнтуючись на європейські тенденції розвитку. Важливою складовою цих реформ стало запровадження нової парадигми навчання Європейського простору вищої освіти – як стратегічної мети Болонського

процесу, в основу якого покладено компетентісний підхід до побудови та реалізації освітніх програм.

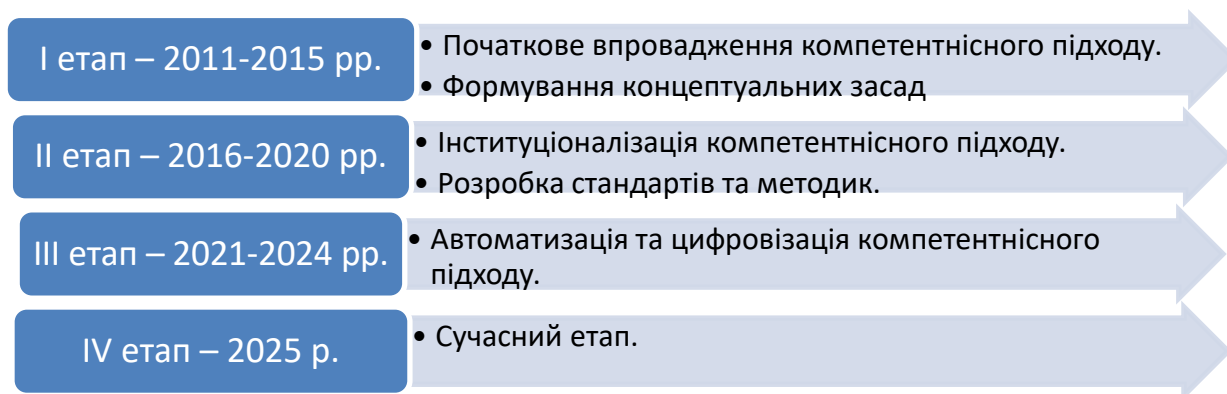

Рис. 1. Основні етапи впровадження компетентісного підходу

На цьому етапі відбувається формування термінологічних дефініцій на законодавчому рівні. Перелік загальних та професійних компетентностей формується з професійних стандартів та Довідника кваліфікаційних характеристик і при розробці освітніх програм будується матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми. Для забезпечення системності й ідентичності при описі програмних результатів навчання рекомендовано використовувати таксономію Блума. У 2021 р. Україна розпочала підготовку до самосертифікації на відповідність Рамці кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, що є важливим етапом інтеграції країни в європейський освітній простір. Національна рамка кваліфікацій (НРК) узгоджує вимоги до кваліфікацій між сферою освіти та реальними потребами ринку праці. Усі освітні та професійні кваліфікації мають бути описані у результатах навчання, сформульованих відповідно до дескрипторів НРК.

В рамках II етапу в Україні відбувалася активна інституціоналізація компетентісного підходу в освіті, що стало важливим кроком у формуванні сучасних освітніх програм для ФФ. Цей етап характеризувався розробкою державних стандартів вищої освіти, які закріплювали компетентісну модель підготовки ФФ та методичних підходів до оцінювання професійних компетентностей. Одним із ключових нормативних актів цього періоду став Закон України «Про освіту», який закріпив компетентісний підхід як базовий

принцип організації освітнього процесу. У 2018 р. Постанова КМУ №347 «Про затвердження Порядку розроблення стандартів вищої освіти» встановила правила розробки освітніх стандартів з включенням до них загальних і фахових компетентностей. Це сприяло оновленню програм підготовки магістрів фармації з урахуванням вимог практичної фармації. Для післядипломної освіти ФФ цей період став визначальним у формуванні підходів до підвищення їх кваліфікації з впровадженням заходів БПР, що дозволило ФФ проходити навчання за освітніми програмами, орієнтованими на розвиток конкретних компетентностей.

На III етапі компетентнісний підхід у підготовці ФФ набув нового розвитку завдяки цифровим технологіям, впровадженню електронних платформ навчання та впровадженням дуальної освіти, що дозволило зробити навчання більш персоналізованим. Одним із важливих подій цього етапу стало впровадження у 2022 р. цифрових освітніх платформ для БПР, що дозволило розширити ФФ можливості безперервного навчання. Також у 2024 р. було ухвалено Наказ МОЗ України №281 від 20.02.2024 р., який деталізував механізм акредитації провайдерів БПР та встановив вимоги до цифрових навчальних ресурсів.

Сьогодні формується IV етап, коли компетентнісний підхід набуває нового рівня завдяки активному розвитку дуальної освіти, інтеграції штучного інтелекту та індивідуальній освітній траєкторії. Однією з важливих подій цього етапу стало впровадження Національної стратегії дуальної освіти у сфері охорони здоров'я, яка передбачає запровадження партнерських програм між закладами освіти та роботодавцями з обов'язковим проходженням частини освітнього процесу у виробничих умовах.

Висновки. Описані етапи впровадження компетентнісного підходу в освітні програми для ФФ показують поступовий розвиток законодавчої бази, який триває і по теперішній час. Слід зазначити, що незважаючи на стрімкий розвиток та впровадження компетентнісного підходу в Україні залишається низка проблем, зокрема: відсутність чітких механізмів оцінювання компетентностей, недостатня інтеграція дуальної освіти та ін. Тому подальші дослідження у цій сфері можуть бути спрямовані на вирішення цих проблем.